

Posljedice korupcije u Hrvatskoj

Žulj, Marijana

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Tourism and Rural Development in Pozega / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet turizma i ruralnog razvoja u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:277:352071>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-21**

Repository / Repozitorij:

[FTRR Repository - Repository of Faculty Tourism and Rural Development Pozega](#)

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI**

MARIJANA ŽULJ, 0111124798

POSLEDICE KORUPCIJE U HRVATSKOJ

ZAVRŠNI RAD

Požega, 2024. godine.

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI**

PRIJEDIPLOMSKI STRUČNI UPRAVNI STUDIJ

POSljedICE KORUPCIJE U HRVATSKOJ
ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA STATISTIKA

MENTOR: doc.dr.sc. Mirjana Radman-Funarić

STUDENT: Marijana Žulj

JMBAG: 0111124798

Požega, 2024. godine

SAŽETAK

Ovaj rad analizira posljedice korupcije u Republici Hrvatskoj. Korupcija je pojava u svim državama svijeta bez obzira na različitosti koje svaka od država ima. Ona predstavlja zlouporabu javne vlasti kako bi se u korist pojedinca ili skupine učinile određene radnje. Ugrožava ljudska prava, unosi nejednakost među stanovništvom, ugrožava ekonomski rast, razvitak i poštenje.

Korupcija ima za posljedicu čitav niz čimbenika, od iseljavanja stanovništva do utjecaja na gospodarski napredak države. Svaka posljedica veže se jedna na drugu. Kao najveća posljedica korupcije navodi se nepovjerenje građana vodećima u državi.

Vlada Republike Hrvatske zajedno s Europskom Unijom, svjesni problema s kojim se bori, poduzimaju potrebne antikoruptivne mjere kako bi se korupcija iskorijenila ili svela na svoj minimum.

U radu objašnjen je pojam korupcije i njezini dijelovi, tko sve i na koje načine pridonosi korupciji te posljedice koje proizlaze od korupcije, te njihov utjecaj na stanovništvo. Za potrebe rada anketirani su stanovnici Osječko-baranjske županije o njihovoj percepciji korupcije u Hrvatskoj. Rezultati su pokazali da korupcija u Hrvatskoj postoji i da je ona brojnija danas nego prije 10 godina, a kao područje gdje je korupcija najraširenija navedno je pravosuđe. Potrebno je provoditi jače i snažnije antikoruptivne mjere kako bi se korupcija suzbila ili barem smanjila.

Ključne riječi: korupcija, posljedice korupcije, nezaposlenost, iseljavanje Hrvatske

SUMMARY

This paper is elaborating the consequences of corruption in the Republic of Croatia. Corruption is common in all states of the world, regardless of the dissimilarities that each state has. It represents an abuse of public power, in order to take certain actions for the benefit of an individual or a group. It threatens human rights, introduces inequality among the population, threatens economic growth and development, and also honesty.

Corruption results from a whole series of factors, such as the emigration of the population to the impact on the economic progress of the country, each consequence is linked to each other. One of the biggest consequence of corruption is citizens' distrust of the leaders of the state.

The Government of the Republic of Croatia together with the European Union, aware of the problem they are dealing with, are taking the necessary anti-corruption measures in order to eliminate corruption or reduce it to a minimum.

The results showed that corruption exists in Croatia and that it is more numerous today than 10 years ago, and the judiciary is said to be the area where corruption is most widespread. It is necessary to implement stronger and stronger anti-corruption measures in order to suppress or at least reduce corruption.

Key words: corruption, consequences of corruption, unemployment, emigration

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. OPĆENITO U KORUPCIJI	2
3. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA O KORUPCIJI U HRVATSKOJ I SVIJETU	6
4. METODOLOGIJA I PODATCI.....	13
5. REZULTATI PROVEDENE ANKETE O PERCEPCIJI KORUPCIJE.....	166
6. ZAKLJUČAK.....	232
7. LITERATURA	243

1. UVOD

U ovom završnom radu obrađene su posljedice korupcije u našoj zemlji te određene čimbenike koji su najviše njome pogođeni. Korupcija se smatra prijetnjom za državu jer ugrožava temeljne ljudske vrijednosti poput jednakosti, ljudskih sloboda i prava. Naime, korupcija je 2022. godine bila najveći problem u našoj državi. Temeljem podataka iz Državnog zavoda za statistiku i istraživanja od strane Ekonomskog instituta prikazana su mišljenja ispitanika o korupciji i njezinim posljedicama.

Nepovjerenje građana je daleko najveća posljedica korupcije iz koje proizlaze druge posljedice poput odlaska iz države. Osim nepovjerenja, navode se i ostale posljedice poput siromaštva, iseljavanje stanovništva, slab ekonomski rast i razvitak što ćemo vidjeti u prikazanim rezultatima provedenog istraživanja.

Završni rad sastoji se od četiri poglavlja, uvoda i zaključka.

U drugom poglavlju definirana je korupcija, te tko se smatra korumpiranim osobama i na koje način spriječiti ili barem smanjiti korupciju u državi. Ne postoji univerzalna definicija pa je nabrojeno nekoliko istaknutih definicija.

U trećem poglavlju se razrađuju podatci istraživanja korupcije u Hrvatskoj i svijetu koje su proveli Državni zavod za statistiku i Ekonomski institut, rezultate koje su oni dobili istraživanjem, te zaključke koje su donijeli iz rezultata provedenih u istraživanju.

U četvrtom poglavlju je opisano na koji način je provedena anketa, tko su bili njezini sudionici, koje dobne skupine i kojeg stupnja obrazovanja, te što ispitanici misle o pojedinim činjenicama. Prikazna je metodologija i način obrade anketom prikupljenih podataka.

U petom poglavlju navedeni su dobiveni rezultati iz provedene ankete. Prikazani su statistički podatci u obliku stupaca, linijskih grafikona i strukturnih krugova.

2. OPĆENITO U KORUPCIJI

Korupcija je riječ koja je česta tema razgovora današnjice. Sama riječ korupcija dolazi od latinske riječi *corruptio* što bi u prijevodu značilo podmićivanje. U pravnom smislu korupcija označava kazneno djelo zbog zloupotrebe povjerenja ili dužnosti koje se obavljaju u upravi, sudstvu, gospodarstvu, politici i slično. U novije doba korupcija je oznaka za stvaranje potkupljive vlasti. Korupcija je jedan od najvećih društvenih problema u svijetu, tako i našoj državi. Postoji nekoliko definicija korupcije jer se korupcija pojavljuje u različitim oblicima i vremenskim razdobljima.

- "Korupcija je zlouporaba povjerenih ovlasti za privatnu korist." (Transparency International, url)

- "Korupcija je zlouporaba javnih ovlasti za privatnu korist." (Svjetska banka, url)

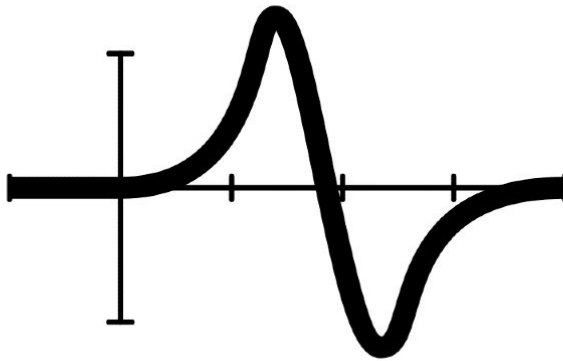
- "Korupcija je devijantno ponašanje djelatnika javne uprave (izabranih ili imenovanih) koje nije u skladu s njihovim zadacima po službenoj dužnosti, a primjenjuje se u cilju stjecanja privatnog bogatstva ili statusa pojedinca, uže obitelji ili povezane grupe ljudi." (Joseph Nye, 1967)

Šira definicija kaže da "korupcija znači podmićivanje državnih službenika i zlouporabu statusne odgovornosti za stjecanje nezakonite imovine." (Petričić, 2009: 53). Korupcija ugrožava temeljne vrijednosti države poput jednakosti i pravednosti.

Korumpiranom osobom smatra se odgovorna ili službena osoba koja da bi ostvarila vlastiti interes ili interes određene skupine, zanemari javni interes na koje treba paziti po službenoj dužnosti i zakonu, te ovlastima koje posjeduje. Korumpiranom osobom smatra se također i građanin koji nudi ili daje mito u zamjenu za činjenje odnosno nečinjenje određene radnje kako bi se ostvarila određena korist određenih osoba.

Korupcija se može bilo gdje javiti, u praksi nema pravila pa tako se kaže da se korupcija pojavljuje gdje god joj se "ukaže prilika".

Slika 1: Indeks percepcije korupcije

Izvor: Ministarstvo pravosuđa, Url

Indeks percepcije korupcije ili CPI je globalni zbirni indeks i ono je najpoznatiji alat pomoću kojeg se mjeri korupcija u cijelome svijetu. U rangiranju korupcije sudjeluje 180 država gdje ih indeks rangira na skali od 1 do 100.

Prema razini korupcije “Hrvatska je 2003. svrstana na 51. mjesto na svijetu, 2009. na 66., 2014. na 61., 2016. na 50., a 2019. na 63. Godine 1999. nalazila se čak na 74. mjestu popisa.” (CPI Transparency International, url)

Postoji nekoliko posljedica koje su nastale vezano za korupciju u državi. Korupcija koje je najbitnija i najopasnija je gubitak povjerenja od strane građana u tijela najprije državne, ali i ostalih razina vlasti. Nepovjerenje se negativno odražava na cjelokupni gospodarski razvoj društva.

Posljedice uzrokovane korupcijom dijelimo u tri skupine:

- političke posljedice
- gospodarske posljedice
- društvene posljedice.

Političkim posljedicama smatra se odnos koji se stvara između građana i političara, gdje građani gube povjerenje jer se smatra da političari trebaju zastupati mišljenja i interes svih građana, a ne pojedinaca. Upravljati novcem građana trebalo bi biti racionalno, odgovorno i ekonomično.

Jako velik broj je gospodarskih posljedica uzrokovanih pojavom korupcije. Korupcija spriječava sigurno ulaganje u gospodarstvo, smanjuje napredak, dovodi u pitanje korištenje javnog proračuna.

Kroz društvene posljedice vidimo povećanje siromaštva i neimaštine slabije razvijenih slojeva društva. Manji gospodarstvenici nemaju dovoljne prihode za konkuriranje velikim i novčano snažnim gospodarstvenicima.

Procijenjeno je prema Međunarodnoj trgovačkoj komori da troškovi koji proizlaze korupcijom u gospodarstvu Europske unije su 120 milijardi eura godišnje, što čini nešto manje novca od ukupnog godišnjem proračuna Unije. (Međunarodna trgovinska komora, organizacije Transparency International, Globalnog sporazuma UN-a i Svjetskog gospodarskog foruma pod nazivom „Clean Business is Good Business”, url)

“Korupcija povećava dohodovnu nejednakost i siromaštvo. Prihode od korupcije ubire manjina koja se nesrazmjerno bogati, dok su siromašni slojevi stanovništva slabijih platežnih mogućnosti da izdvoje dio dohotka za davanje mita.” (Shaukat, 2004: 25)

Djelovanjem korupcije najviše se pogađa javni sektor jer djelovanje korupcije ima za posljedicu smanjenje prihoda od države što vodi i do drugih mnogobrojnih štetnih posljedica, npr. smanjuje se mogućnost financiranja školstva i obrazovanja, zdravstva, izgradnju infrastrukture i njezinog održavanja. (Davoodi i Tanzi, 1997: 559)

Država se dugi niz godina bavi antikoruptivnim mjerama kako bi se spriječila korupcija ili barem svela na što manji postotak. Uzimajući u obzir da je Republika Hrvatska dio članica Europske Unije, važne antikoruptivne radnje poduzimaju i državna tijela u sklopu AFCOS mreže (Ministarstvo financija, Državno odvjetništvo, Ministarstvo unutarnjih poslova i dr.) pomoću kojih se provodi koordinacija zakonodavnih, upravnih i operativnih aktivnosti uz surađivanje s Uredom Europske komisije za borbu protiv prijevara (OLAF), koji imaju cilj zaštitu financijskih interesa Europske unije.

Kao država koja je korisnica fondova Europske Unije, Republika Hrvatska odgovara za osiguravanje pravnog okvira koji ima za zadaću očuvanje financijskih interesa Europske Unije, isto kao i uspostavljanje djelotvornog i efikasnog sustava koji će se brinuti o mogućnim nepravilnostima i prijevarama, a veže se za sredstva od pomoći Europske Unije.

Primarni ciljevi kako bi se realizirale antikoruptivne strategije su:

- unaprjeđivanje pravnog i institucionalnog okvira kako bi se učinkovito i sustavno suzbila korupcija
- vizualizacija »društva bez korupcije«
- učvršćivanje suvereniteta, odgovornosti i efikasnosti tijela državne vlasti u svom djelovanju i time povećanje povjerenja građana u državne institucije
- kreiranje uslova kojim bi se spriječavala korupcija u svim područjima
- povećavanje kvalitete djelotvornosti u otkrivanju kaznenih djela korupcije i kaznenom progonu istih
- podizanje javne svijesti o štetnosti korupcije i o potrebi njezina suzbijanja
- poticanje međunarodne suradnje u borbi protiv korupcije
- jačanje suradnje među državnim tijelima koji su nadležni za provedbu Strategije
- razvijanje komunikacije s organizacijama civilnog društva (Ministarstva unutarnjih poslova, url)

Nova pravila će biti jača u kriminaliziranju kaznenih djela korupcije, te će se uskladiti u cijeloj Europskoj Uniji, kao i poseban režim sankcija u okviru vanjske i sigurnosne politike usmjeren na teška djela korupcije u svijetu. Nove su mjere usmjerene na prevenciju i stvaranje kultura gdje se korupcija ne tolerira.

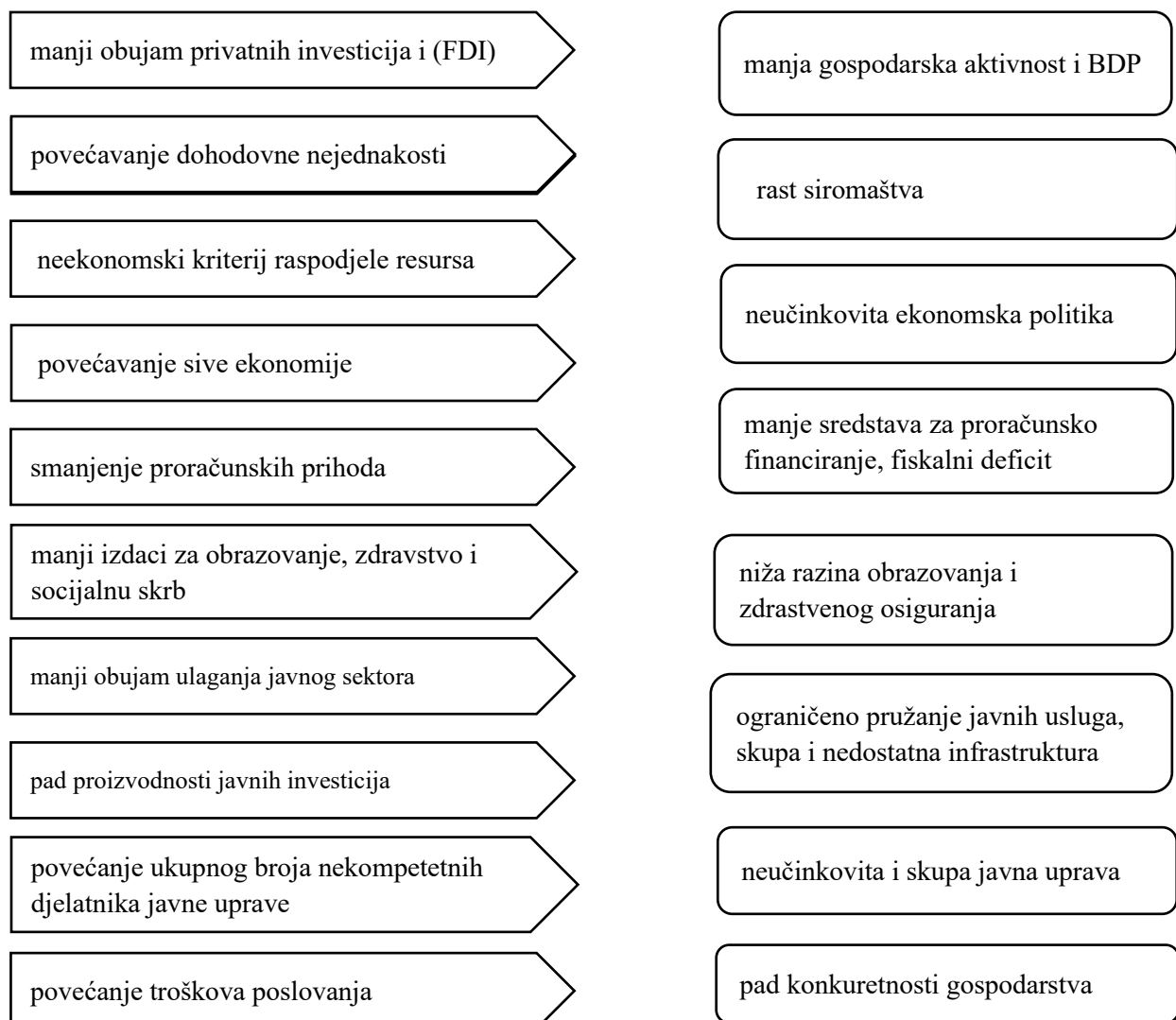
2021. godine izrađena je nova Strategija sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. godine do 2030. godine. Jedno od najvažnijih područja u pojavnj politici je borba s korupcijom u sklopu strateškog cilja koji je efikasno i učinkovito pravosuđe, javna uprava te upravljanje imovinom države Nacionalne strategije razvoja Hrvatske do 2030. godine gdje su uvršteno i važnost djelovanja antikoruptivnih mehanizama.

Možemo možemo zaključiti da djelotvorna borba protiv korupcije ne uključuje djelovanje samo nadležnih tijela javne vlasti nego ukupnost društva, gospodarstvenike, građane, ali i međunarodnu zajednicu. Uočavanje korupcije, njezino sprječavanje i sama borba s korupcijom kao neprihvatljivom društvenom pojavom vežemo sa savješću društva, njezinim vrijednostima i ponašanju koje je prihvatljivo da bi se ostvario cilj od javnog interesa. (Strategija sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine, NN 120/2021)

3. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA O KORUPCIJI U HRVATSKOJ I SVIJETU

U istraživanju provedenom od strane Ekonomskog instituta zaključeno je da su Hrvati vidjeli nezaposlenost kao najveći problem u državi, a na drugom mjestu je bila korupcija. Danas je korupcija preuzela prvo mjesto i ona se smatra najvećim problemom današnjice, korupciju slijedi inflacija i životni standard koji je dosta nizak. Dolaskom novih problema, stari padaju u zaborav, što vidimo iz primjera jer je nakon svjetske krize koja je bila 2008. godine, najveći problem bila nezaposlenost. Nezaposlenost se smanjila jer je velik broj radne snage otišao u inozemstvo, a smanjenje nezaposlenosti došlo je i starenjem stanovništva. Na vrhu problema godina stoji korupcija. Ulaskom Hrvatske u EU kao punopravnim članom, u Hrvatskoj je bilo vrijeme kada se zbilja dogodio pomak po pitanju antikoruptivne politike. (Budak, 2022)

Slika 2: Negativni učinci korupcije na ekonomski rast i razvitak

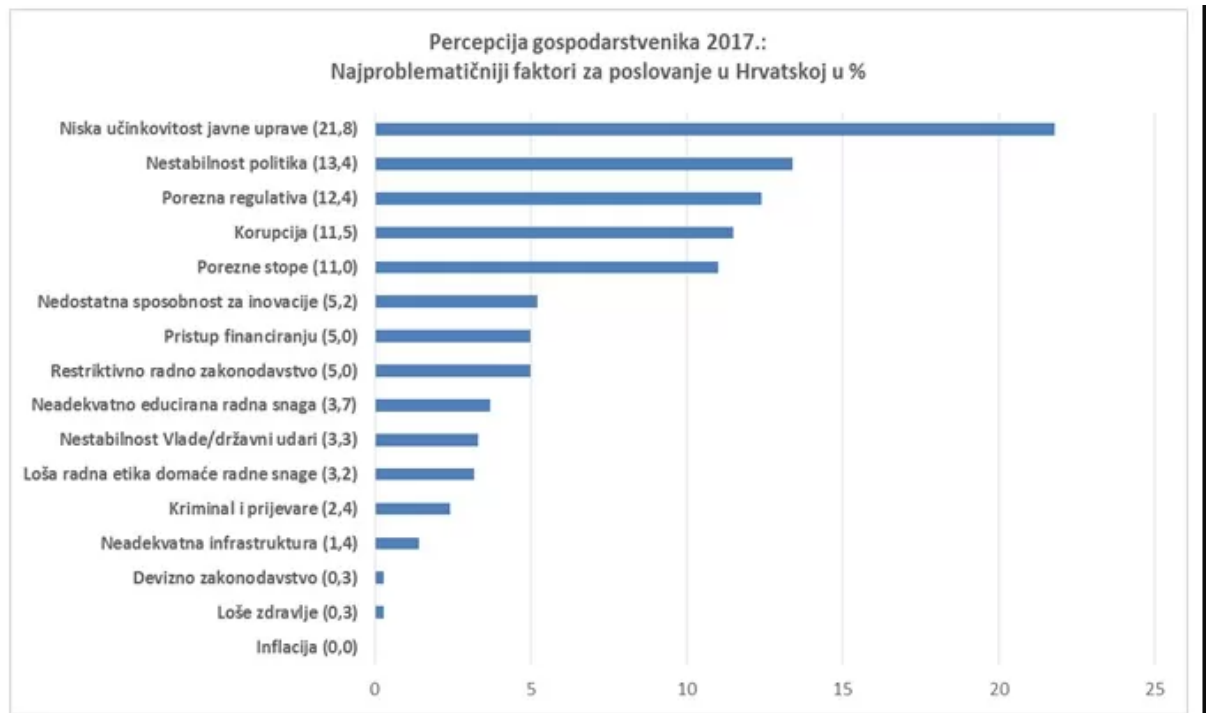

Izvor: Budak (2006)

Jasno je da korupcija ima utjecaj na javnu potrošnju, najprije u potrošnji u korist projekata na kojima se u korupcijskim poslovima može više zaraditi, a to su projekti koji su financirani budžetom, tako da se može očekivati da sa rastom korupcije raste i sudjelovanje investicija financiranih iz budžeta u bruto domaćem proizvodu, kao i pad efikasnosti tih institucija.” (Begović, 2007: 289)

Ekonomski efekti korupcije su veliki i neupitni. Najprije se to odnosi na efekt uslijed upotrebe resursa za provođenje korupcije i brojne asimetrične raspodjele resursa.

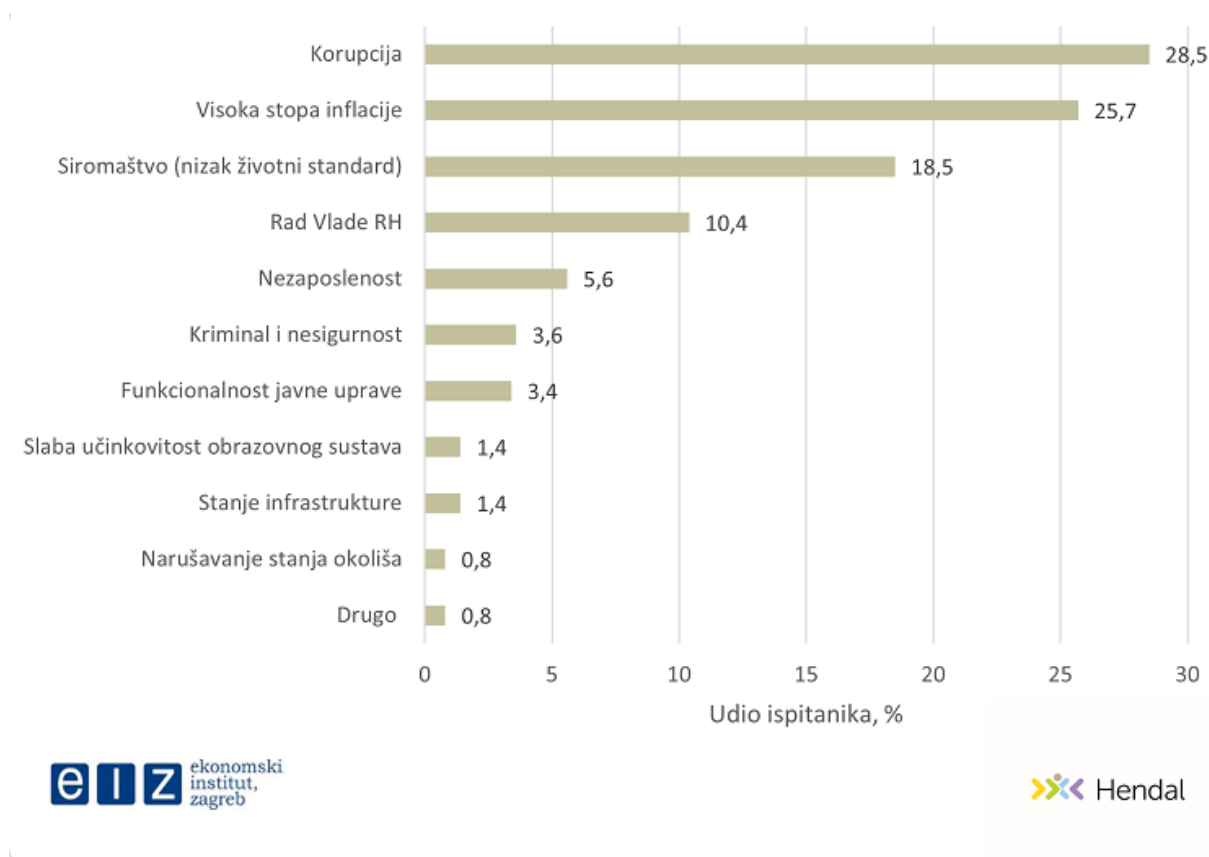
Slika 3: Najproblematici faktori poslovanja prema percepciji gospodarstvenika

Izvor: Nacionalno vijeće za konkurentnost, url

Promatrajući sliku, uočavamo kako je navedena niska učinkovitost javne uprave kao najproblematici faktor za poslovanje u Hrvatskoj. Bitni nacionalni problemi Hrvatske ostaju nedjelotvorni dijelovi birokracije, nestabilna politika, porezna regulativa, manjak inovacijskih sposobnosti, praktičnih vještina i pristupa financiranju poduzetnika, politička nestabilnost i loša etika rada.

Slika 4: Stavovi građana o najvećem problemu u Hrvatskoj

Izvor: Ekonomski institut, Zagreb, url

Kao najveća posljedica koja proizlazi od korupcije navodi se nepovjerenje građana. Građani su nezadovoljni u djelovanju javnog sektora.

“Što se događa kad građani ne vjeruju državnoj upravi?”

- građani ne prijavljuju korupciju, nisu spremni svjedočiti i tako otežavaju kazneni progon;
- kad ljudi vjeruju da je davanje novca uobičajena praksa, u skladu s time se i ponašaju.”

(Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske, url)

Palicarsky želi dati doznanja da korupcija šteti svima navodeći primjer. Možemo reći ako ukoliko je korupcija svima štetna da ona zapravo nikome ne škodi. Ako pogledamo s osobne razine vrlo brzo ćemo shvatiti da nije baš tako jer onaj tko nudi mito kako bi ostvario određeni cilj jako brzo postaje žrtva zato jer želja za mitom raste. Službenici koji su korumpirani će vremenom svoje zahtjeve htjeti povećavati pa tim trpi i gospodarstvo jer da bi se ostvario određeni posao poduzetnik mora dati mito. Poduzetnik je dobio posao jer je dao

mito, a ne zato što ima bolji proizvod i tako se ostvaruje nepoštena konkurencija. Državni proračun time trpi zbog povećanih troškova, iznosi postaju visoki kada se radi o većem broju, na desetke tisuća korupiranih radnji. (Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske, url)

Na prikazanoj tablici ispod teksta vidimo kako je nepovjerenje građana u Hrvatskoj u najvišim postotcima prisutno u Saboru i Vladi. Građani su iskazali nepovjerenje u Crkvu, sindikate, vojsku, političke stranke, policiju, medije. Kroz prikazanu tablicu možemo uočiti da se postotak nepovjerenja građana smanjio, ali je još uvijek prisutan.

Slika 5: Nepovjerenje građana u institucije u Hrvatskoj

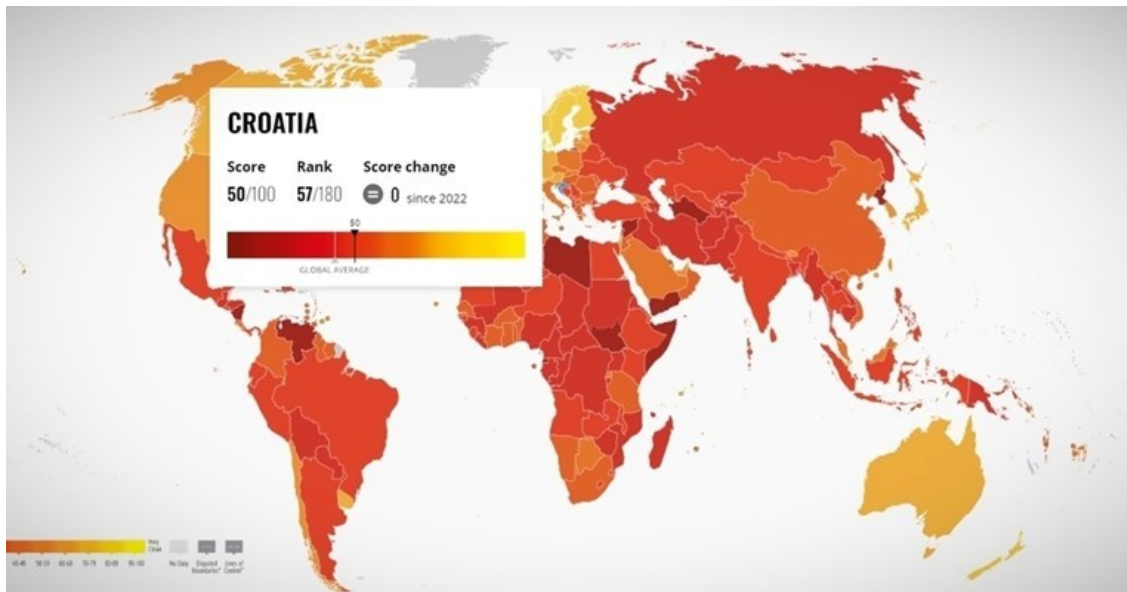
Institucije	% nepovjerenja 2004.	% nepovjerenja 2010.	Razlika
Sabor	21,4	35,5	14,1
Vlada	19,0	32,4	13,4
Crkva	9,7	18,0	8,3
Sindikati	12,5	19,3	6,9
Vojska	5,7	9,3	3,6
Političke stranke	31,4	34,3	2,9
Policija	10,8	13,1	2,3
TV	13,8	14,8	1,0

Izvor: Kreger, Sekulić i Šporer (2010)

Posljedice korupcije imaju negativan utjecaj na odnos između građana i političara, što iz priložene tablice vidimo da je navedeno kao najveće i drugo najveće nepovjerenje u državi. Korupcija izaziva nejednakost, krši demokraciju jer prekida vezu povjerenja između građanas jedne strane i politike, odnosno političara s druge koji imaju za zadatak odgovorno, savjesno i pravedno zastupati. Ugrožava se korupcijom nivo morala u političkom odlučivanju, stabilnosti i podiže nezadovoljstvo građana koje dovodi do nepovjerenja građana u institucije.

"Slaba odgovornost i politička korupcija potkopavaju vladavinu prava u regiji u kojoj ljudi gube povjerenje u svoje institucije", objavio je Transparency International o korupciji u zemljama EU.

Slika 6: Indeks percepcije korupcije organizacije 2023.godine-Transparency International

Izvor: Transparency International Hrvatska, url

Hrvatska se nalazi na 57. mjestu na indeksu percepcije korupcije. Na samom vrhu ljestvice nalazi se Danska, a na dnu Somalija. U istraživanju koje provodi Transparency International sudjeluje 180 država. U odnosu na 2022. godinu što se Hrvatske tiče nema promjena, a zemlje koje su se našle u našem rangu su: Grčka, Malta, Malezija.

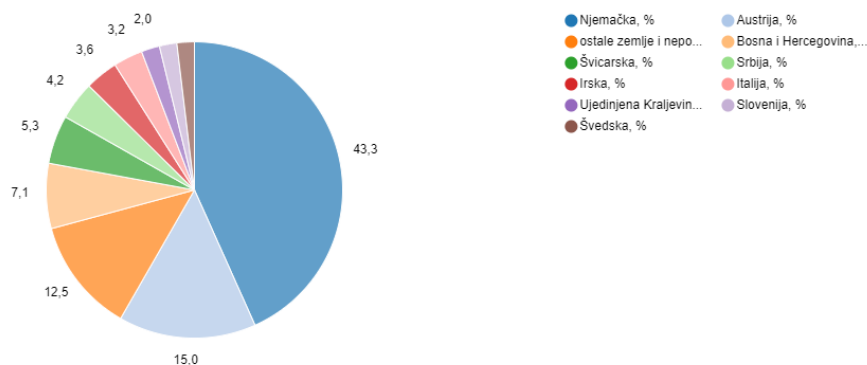
Od zemalja na zapadnom Balkanu, Srbija je 104. s 36 bodova, a Bosna i Hercegovina 108. s 35 bodova. Crna Gora je na 63. mjestu s četiri boda manje od Hrvatske.

Kao posljedica korupcije navodi se i iseljavanje stanovništva. Republika Hrvatska je iseljavanje osobito osjetila, tome svjedoče podatci Državnog zavoda za statistiku.

Naime, Državni zavod za statistiku (2023) navodi istraživanja za 2022. godinu, gdje su prikazani podatci o iseljavanju hrvatskog stanovništva u Europu. Statistika pokazuje da se najviše Hrvata odselilo u Njemačku, a najmanje u Englesku, Švedsku i Sloveniju.

Slika 7: Prikaz iseljenih Hrvata u 2022. godini

G-2. HRVATSKI DRŽAVLJANI ODESLJENI U INOZEMSTVO U 2022. PREMA ZEMLJI ODESLJENJA

Izvor: Državni zavod za statistiku

Izvor: Državni zavod za statistiku (2023)

Građani se odlučuju na taj korak iz različitih razloga, ali jedan od glavnih razloga je naravno nemogućnost zapošljavanja. U Hrvatskoj živi jednak broj stanovnika, kao i izvan nje. Zbog toga se nazivamo “iseljenička država.” Odlazak u inozemstvo na rad proizvodi nekoliko čimbenika, a jedan od njih je da se smanjuje nezaposlenost stanovništva jer većina stanovnika koja se iselila je nezaposlena.

“Negativne posljedice snažnoga iseljavanja vidljive su odmah i bez vremenskoga odmaka. One se očituju kroz smanjenu potrošnju i smanjenje ukupne zaposlenosti u zemlji te smanjenje proračunskih prihoda i rashoda zbog pada broja poreznih obveznika i proračunskih korisnika. Kako glavninu iseljenika čini radno aktivno stanovništvo, najveći gubitak imat će prihodna strana proračuna.“ (Akrap, Strmota i Ivanda, 2017: 543)

Istraživanja su pokazala da je 2017. godina bila rekordna godina po iseljavanju Hrvata, čak 45.367 je napustilo Hrvatsku. U statistiku su uvedeni samo oni podaci osoba koji su odmah po odlasku odjavili prebivalište i prijavili preseljenje. Prema statističkim podacima zemalja gdje su se Hrvati odselili pokazuju da je stvaran broj iseljenika višestruko veći. Prošla godina je prva godina u posljednjih 15 godina u kojoj je, prema službenim statistikama, broj ljudi koji su došli živjeti u Hrvatsku bio veći od broja onih koji su se iz Hrvatske

odselili. Razlika je, prema preliminarnim podacima Državnog zavoda za statistiku objavljenima krajem lipnja, bila značajna - u Hrvatsku su se doselile 57.972 osobe, a iz nje se iselilo 46.287.

Zapošljavanje u Hrvatskoj je aktualan problem godina, pa čak i danas kad se stopa nezaposlenosti smanjila i kada na tržištu rada ima potrebe za radnikom više. Zapošljavanje u državnim poduzećima posebno, a i u javnom sektoru organizira se prema nepristranim kriterijima. Iz medija vidimo da neformalne prakse izvire iz afera gdje se određene osobe zapošljavaju preko stranačkih opredjeljenja, rodbinskih ili prijateljskih poveznica i slično.

Sa svim tim događanjima povjerenje u institucije se smanjuje, nedjelotvornost formalne institucije postaje nevažno, dok neformalne institucije jačaju.

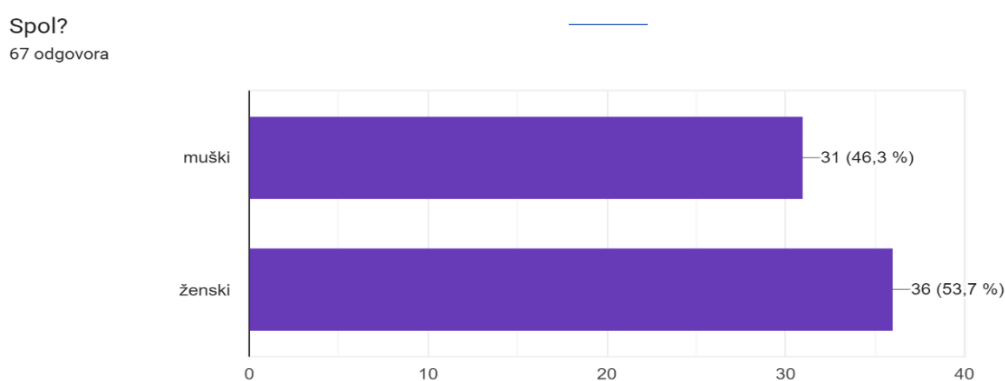
Kako bi spriječili dolaženje do takvih slučajeva trebamo se osloniti na kadrove u poduzećima koji se bave spriječavanje korupcije, da će oni postaviti jače anti-koruptivne mjere u poslovanju svojih društava i širiti etičko ponašanje prihvatljivo za okolinu na poslu. (Ekonomski institut Zagreb, url)

4. METODOLOGIJA I PODATCI

“Statistika je znanstvena disciplina koja se bavi prikupljanjem, analizom i tumačenjem podataka masovnih pojava. Temelj statistike je statistički stup- sastoji se od jedinica čija su svojstva predmet proučavanja statističkim metodama.” (Radman-Funarić, 2018: 4)

Anketa je kreirana u aplikaciji Google forms koja je putem interneta prosljeđena ispitanicima. Anketa je prosljeđena ispitanicima sa područja Osječko- Baranjske županije. Pomoću provedene ankete u radu su grafički prikazani statistički podatci stupcima,, linijskim grafikonima i strukturnim krugovima.

Slika 8: Struktura sudionika provedene ankete prema spolu

Izvor: Autor

Na anketni upitnik odgovorilo je 67 ispitanika. Od 67 ispitanika, 36 ispitanika je ženskog roda, odnosno 53,7% ispitanika, a 31 ispitanik je muškog roda, odnosno 46,3% ispitanika.

Rezultati ankete prikazani su relativnim brojevima. “Izračunavanjem strukture statističkog niza, apsolutne frekvencije (f_i) zamjenjuje se relativnima (p_i), odnosno omjerom u kojem je brojnik apsolutna frekvencija (f_i dio), a nazivnik zbroj svih članova promatranog niza ($\sum f_i$, N, cjelina). (Horvat i Mijoč, 2022: 75)

Relativne frekvencije strukture predstavljaju dio u cjelini, a izračunavanju se diobom i-te apsolutne frekvencije s ukupnim zbrojem apsolutnih frekvencija. Mogu se zapisati u :

- obliku proporcija
- obliku postotka
- obliku promila.

$$P_i = \frac{dio}{cjelina} * 100 \quad (1)$$

Izvor: Radman-Funarić, M. Uvod u gospodarstvenu statistiku

Koristeći izraz (1) u tablici izračunat je udio svake dobne skupine ispitanika ankete. Relativne frekvencije prikazane su u obliku postotka.

Slika 9: Struktura ispitanika prema dobi

DOBNA SKUPINA	BROJ ISPITANIKA	POSTOTAK
do 20. godina i manje	1	1,5
od 21. godine do 30. godina	47	70,10
od 31. godine do 40. godina	9	13,40
od 41. godine do 50. godina	9	13,40
od 51. godine pa više	1	1,5
Σ	67	100

Izvor: Autor

Ispitanici ankete razvrstani su u nekoliko kategorija. Prva kategorija bila je za skupinu ispitanika koji su u dobi do 20 godina i mlađi. Ukupno sudionika te dobne skupine je 1,5%. Najbrojnija skupina ispitanika je dobna granica od 21 do 30 godina, u kojoj je sudjelovalo 70,1% ispitanika. U dobnoj skupini od 31 do 40 godina sudjelovalo je 13,4% ispitanika. U dobnoj skupini od 41 do 50 godina također je sudjelovalo 13,4%. Od 51 godinu pa dalje sudjelovalo je 1,5% ispitanika.

$$\text{Broj stupnjeva sektora kruga} = \frac{dio}{cjelina} * 360 \quad (2)$$

Izvor: Radman-Funarić (2018)

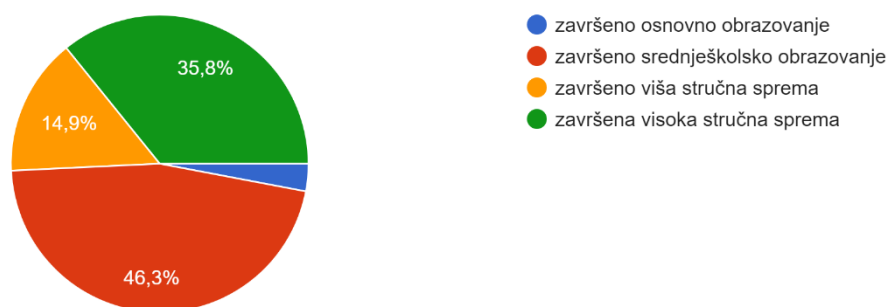
$$p_i = \frac{dio}{cjelina} \quad (3)$$

Izvor: Radman-Funarić (2018)

Na slici 10. strukturnim krugom je prikazana razina obrazovanja 67 ispitanika koji su sudjelovali u anketi.

Slika 10. Struktura ispitanika prema razini obrazovanja

Najviša razina obrazovanja je:
67 odgovora

Izvor: Autor

U anketi je sudjelovalo 2 osobe koje imaju završeno osnovno obrazovanje što čini 3 % ispitanika, najviše ispitanika ima završeno srednjoškolsko obrazovanje, njih ukupno 31, što čini 46,3 % ispitanika. Sa završenom višom stručnom spremom sudjelovalo je 10 osoba, 14,9 %. 24 osobe ima završenu visoku stručnu sprema, 35,8 % ispitanika.

Prema ovim podacima možemo zaključiti da je u provedenoj anketi sudjelovalo najviše ispitanika sa završenom srednjom stručnom spremom, a da je najmanji broj ispitanika koji su sudjelovali u anketi sa završenim osnovnim obrazovanjem.

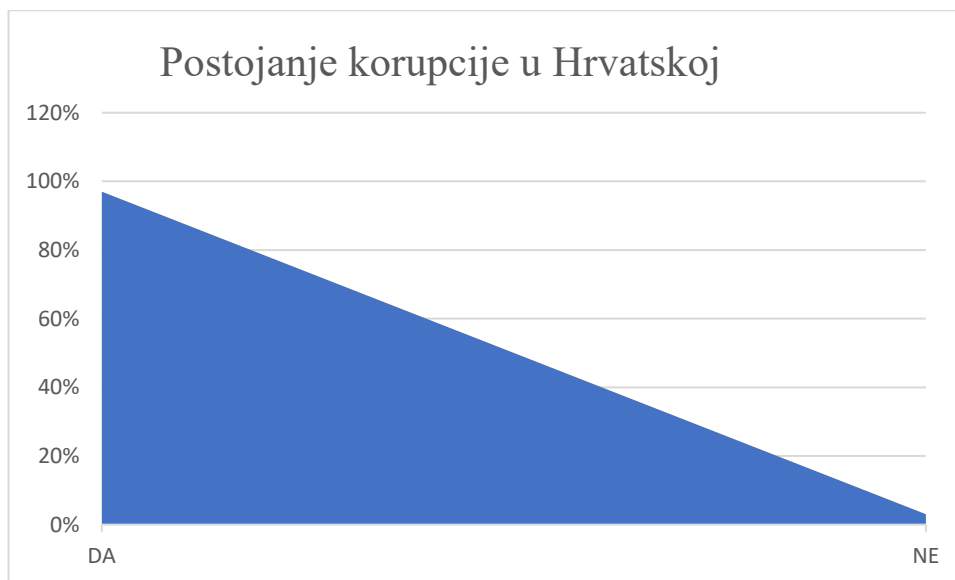
5. REZULTATI PROVEDENE ANKETE O PERCEPCIJI KORUPCIJE

Važna faza statističke analize je grupiranje podataka. Grupiranje je postupak gdje se raščlanjuje skup od N podataka u K pod skupova koji se ne preklapaju međusobno. Podatci se razvrstavaju prema obilježjima, modalitetima i principima:

- iscrpnosti- razvrstati se mora svaki podatak
- isključivosti-član jedne grupe može biti samo jedan podatak.

U ovom radu prikupljeni rezultati iz provedene ankete uređeni su te grupirani u nizove. Rezultati ankete su prikazani tablično i grafički.

Slika 11: Grafički prikaz rezultata provedene ankete o razini korupcije u Hrvatskoj

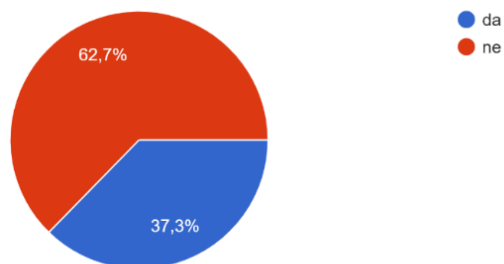

Izvor: Autor

Provedena anketa dala je sljedeće rezultate; čak 97% ispitanika smatra da postoji korupcija u Hrvatskoj i to da se korupcija s godinama povećala.

Slika 12: Strukturni prikaz rezultata provedene ankete o svjedočenju činu korupcije

Jeste li ikada bili svjedok u korupciji?
67 odgovora

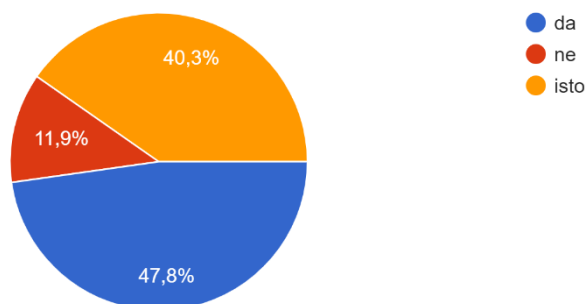

Izvor: Autor

Većina sudionika nije bila svjedok u samom činu korupcije, 67,7% ispitanika, a ipak 37,3% ispitanika se izjasnilo da je bio svjedok u korupciji.

Slika 13: Prikaz rezultata ankete u obliku strukturnog kruga o percepciji porasta razine korupcije u Hrvatskoj

Smatrate li da je danas više korupcije nego prije 10 godina?
67 odgovora

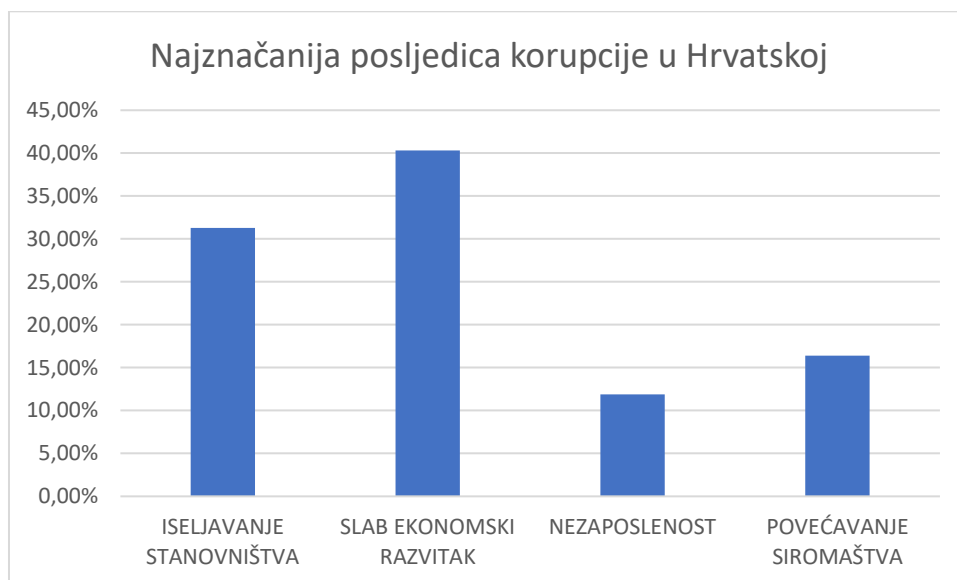

Izvor: Autor

Rezultati ankete pokazali su da čak 47% ispitanika smatra da danas postoji više korupcije nego prije deset godina. 11,9% ispitanika izjasnilo se kako smatra da korupcije nema u većem broju, dok 40,3% ispitanika smatra da korupcije ima u jednakoj mjeri kao i prije 10 godina.

Pomoću grafikona jednostavnih stupaca prikazani su rezultati provedenog istraživanja o percepciji ispitanika o posljedicama korupcije u Hrvatskoj.

Slika 14: Grafički prikaz rezultata provedene ankete o percepciji posljedica korupcije u Hrvatskoj

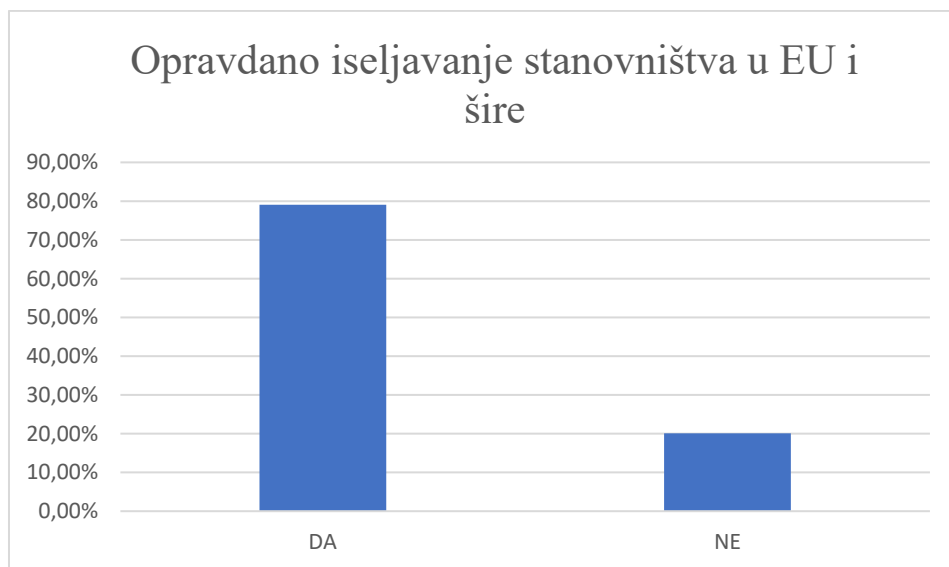

Izvor: Autor

U provedenoj anketi ispitanici smatraju kako je najveća posljedica korupcije slab ekonomski razvitak u državi, to smatra 40% ispitanika. Kao drugu posljedicu korupcije ističe se iseljavanje stanovništva, što smatra 31,3% ispitanika. 16,4% ispitanika smatra da je povećavanje siromaštva posljedica korumpiranosti u Hrvatskoj. Najmanji broj ispitanika smatra da je nezaposlenost posljedica korupcije, odnosno njih 11,9%.

Uspoređujući provedeno anketno istraživanje sa istraživanjem Ekonomskog instituta, dolazi se do zaključka da svi ispitanici smatraju kako je iseljavanje stanovništva zajedno sa slabim ekonomskim rastom i razvitkom najveća posljedica koju korupcija proizvodi.

Slika 15. Grafički prikaz rezultata provedene ankete o percepciji opravdanosti iseljavanja stanovništva

Izvor: Autor

Rezultati ankete su pokazali da 79,1% smatra da je opravdano iseljavanje iz Hrvatske i zemlje Europske Unije i šire, a njih 20,9% ne opravdava odlazak. Iz Hrvatske je 2022. godine iselilo 46.287 Hrvata prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

Slika 16: Grafički prikaz rezultata provedene ankete o najčešćem području javnog sektora sklonog korupciji

Izvor: Autor

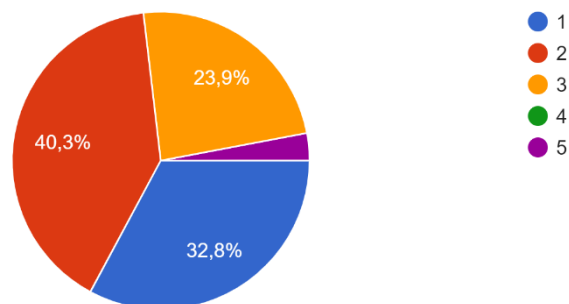
Ispitanici smatraju kako je sudstvo najviše izloženo korupciji, 49,3% ispitanika, dok je obrazovanje navedeno kao područje gdje se najmanje provodi korupcije. Da je obrazovanje sklono korupciji smatra samo 3% ispitanika. Osim sudstva kao područje najizloženije korupciji navodi se zdravstvo i policija.

Kroz provedenu anketu ispitanici su iskazali svoje mišljenje o djelovanju antikoruptivnih institucija.

Slika 17: Strukturni prikaz rezultata provedene ankete o učinkovitosti postojećih antikorupcijskih institucija

Kako bi ste ocijenili učinkovitost postojećih antikorupcijskih institucija?

67 odgovora

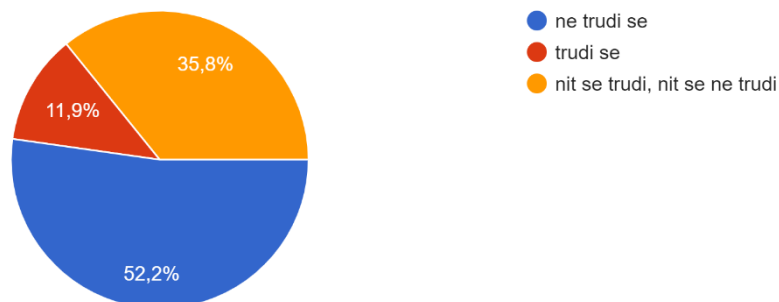
Izvor: Autor

Negativnu ocjenu antikoruptivnim mjerama dalo je čak 32,8% ispitanika, gdje 40,3% ocijenilo antikoruptivne institucije s dvojkom. 23,9% ispitanika dalo je institucijama u borbi protiv korupcije trojku. Odličnom ocjenom ocijenjene su institucije od strane 3% ispitanika.

Slika 18: Strukturni prikaz rezultata provedene ankete o naporima državnih institucija u suzbijanju korupcije

Kako se po vašem mišljenju, država trudi da suzbije korupciju?

67 odgovora

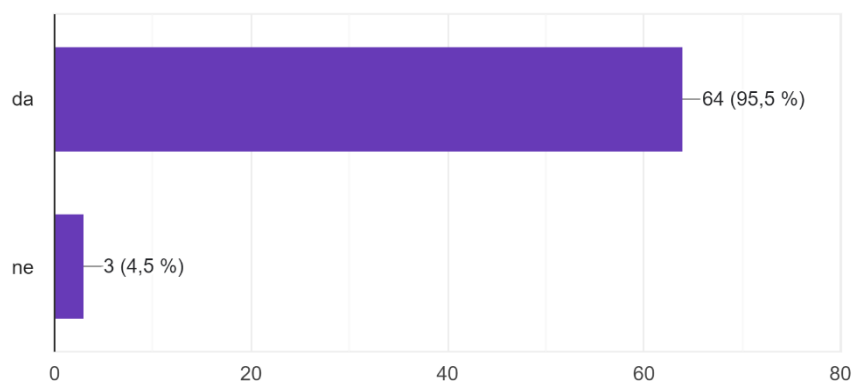
Izvor: Autor

Koliko dobro država radi svoj posao pri suzbijanju korupcije ispitano je 67 sudionika u anketi, gdje je 52,2% ispitanika izjasnilo da smatra da se država ne trudi suzbiti korupciju. Da se država trudi u suzbijanju korupcije smatra 11,9%, a 35,8% nije dalo jasan odgovor.

Slika 19: Grafički prikaz rezultata provedene ankete o razini sankcioniranja korupcije

Trebali se više sankcionirati korupcija?

67 odgovora

Izvor: Autor

95,5% ispitanika ankete smatra da bi se više trebala sankcionirati korupcija u državi. Europska komisija odlučila je poduzeti potrebne korake u borbi protiv korupcije u EU, ali i širom svijeta. Predstavili su neke prijedloge koji su prekretnica u borbi protiv korupcije. Djelovanje će početi tako da će pojačati postojeće mjere, te pojačati politiku i programe EU za sprječavanje korupcije. Aktivno će podržavati rad svake države koje rade na uspostavljanju antikoruptivnih mjera.

6. ZAKLJUČAK

Korupcija je pojava koja je prisutna u svakoj državi, neovisno o razvijenosti. Traje od samih početaka civilizacije pa do danas. Tumači se na različite načine, ali je najčešće povezana uz vlast i ono što proizlazi iz te vlasti koju posjeduje. Iz tog razloga je rečeno kako javni sektor je najčešće izložen korupciji jer svaki građanin treba njihove usluge barem nekoliko puta godišnje, što potvrđuju i provedena istraživanja.

U ovom radu obrađen je primjer gdje su prikupljeni podatci koji su potom obrađeni. Rezultate anketiranja posljedica korupcije u Hrvatskoj prikazano je tablično, grafički i strukturno.

Posljedice koje nastaju od korupcije brojnije su nego što su navedene u ovom radu, ali navedene se najviše ističu.

Anketom je prikazano što ispitanici misle o postojanju korupcije u državi, te koja je njena najveća posljedica.

Rezultati ankete provedene u Osječko – baranjskoj županiji o razini korupcije u Hrvatskoj pokazali su da ispitanici smatraju da je najveća razina korupcije u pravosuđu te da korupcije sada ima u većoj mjeri nego prije 10 godina. Osim što ima materijalne posljedice, korupcija ruši temeljne vrijednosti za koje se zalaže svaka država poput jednakosti građana, ravnopravnosti, prava čovjeka i slično.

To je problematika s kojom se naša zemlja bori već duži niz godina.

Prema statističkim podacima iz 2023. godine Hrvatska se nalazi na petom mjestu u Europi po korupciji, a što smatraju i ispitanici provedene ankete gdje gotovo svi smatraju da postoji korupcija u Hrvatskoj.

Isto tako, prema podacima koje smo dobili iz istraživanja Hrvati žele jače sankcije korupcije s ciljem da se smanji na minimum.

Iz istraživanja možemo zaključiti da se Hrvatska zajedno sa Europskom Unijom treba jače i oštrije boriti protiv korupcije jer smo i ovom anketom dokazali da korupcija postoji u Hrvatskoj.

7. LITERATURA

1. Akrap, A., Strmota, M. i Ivanda, K. (2017) *Iseljavanje iz Hrvatske od početka 21. stoljeća: uzroci i posljedice*, Zagreb: Ekonomski fakultet, str. 543.
2. Aras, S. (2007) *Korupcija, Pravilnik-radovi*, Zagreb: Pravni fakultet
3. Begović, B. (2007) *Ekonomska analiza korupcije*, Beograd: Centar za liberalno-demokratske studije, str. 289.
4. Budak, J. (2022) *Anketa o korupciji*, Zagreb: Ekonomski institut, URL: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/cak-93-posto-hrvata-istu-stvar-smatra-najvecim-problemom-drustva-zanimljivo-na-izborima-to-ne-kaznjavaju-15460120> [pristup: 01.06.2024.]
5. Budak, J. (2006) *Korupcija u Hrvatskoj: percepcije rastu, problem ostaju*, URL: <https://hrcak.srce.hr/file/28744> [pristup: 01.06.2024.]
6. Davoodi H. i Tanzi V. (1997.) *Corruption, Public Investment, and Growth*, IMF Working paper, WP/97/139, str. 559.
7. Državni zavod za statistiku (2023) *Priopćenje*, godina LX. Zagreb, URL: <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58061> [pristup: 01.06.2024.]
8. Ekonomski institut, Zagreb (2023) URL: <https://eizg.hr/povjerenje-gradjana-u-institucije-i-percepcija-korupcije/6276> [pristup: 01.06.2024.]
9. Europsko vijeće, Vijeće Europske Unije (2023) *Korupcija kao prepreka razvoju*: Vijeće odobrilo zaključke <https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2023/05/04/corruption-as-an-obstacle-to-development-council-approves-conclusions/> [pristup: 01.06.2024.]
10. Shaukat, H. (2004) *Corruption and the Development*, Journal of Development Policy and Practice, str.25.
11. Horvat J. i Mijoč, J. (2022) *Osnove statistike*, Zagreb: Ljevak, četvrto izdanje, str.75.
12. Hrvatska enciklopedija, URL <https://enciklopedija.hr/clanak/korupcija> [pristup: 01.06.2024.]
13. Karlovačka županija- *Što je korupcija?* URL <https://www.kazup.hr/index.php/sto-je-korupcija> [pristup: 01.06.2024.]
14. Kreger, J. Sekulić, D. i Šporer, Ž. (2010) *Korupcija i povjerenje*, Zagreb: Pravni fakultet
15. Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije- *Index precepcije korupcije* URL: <https://mpudt.gov.hr/index-percepcije-korupcije/21517> [pristup: 01.06.2024.]

16. Ministarstvo unutarnjih poslova- *Strategija suzbijanja korupcije* URL: <https://mup.gov.hr/istaknute-teme/nacionalni-programi-planovi-i-projekti/nacionalni-programi-i-planovi/borba-protiv-korupcije/strategija-suzbijanja-korupcije/282033>
[pristup: 01.06.2024.]
17. Nacionalno Vijeće za konkurentnost- *Izješće o globalnoj konkurentnosti 2014.-2015.-* Pozicija Hrvatske, URL: <https://arhivanalitika.hr/blog/hrvatska-stagnira-na-74-mjestu-na-svjetskoj-ljestvici-konkurentnosti/>
18. Palicarsky, C. (2011) *Korupcija-uzroci, posljedice, prevencije*, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske
URL:<https://mpudt.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Antikorupcija/Antikorporacija%20brosura%20za%20web2.pdf> [pristup: 01.06.2024.]
19. Petričić, D. (2009) *Hrvatska u mreži mafije, kriminala i korupcije*, Zagreb: Argus media
20. Radman-Funarić, M. (2018) *Uvod u gospodarsku statistiku Tko kaže da lažem? u potpisu- Statistika*, Požega: Veleučilište u Požegi
21. *Strategija sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine*, NN 120/2021
22. Transparency International Hrvatska – *Indeks percepcije korupcije 2023*. URL: <https://transparency.hr/hr/novost/indeks-percepcije-korupcije-2023-1050> [pristup: 01.06.2024.]

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, Marijana Žulj, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog/diplomskog rada pod naslovom: Posljedice korupcije u Hrvatskoj

_____ te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 01.07.2024. godina.

Potpis studenta

Marijana Žulj
